

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна

ЗАТВЕРДЖУЮ
директор Інституту
академік НАН України
Сергій КОМІСАРЕНКО

«20» вересня 2022р.

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію дистанційного навчання
в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна
Національної академії наук України

Розглянуто та затверджено
на засіданні Вченої ради
Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна
НАН України
«20» вересня 2022 року,
протокол № 7

Введено в дію наказом директора
Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна
НАН України
№ 23 від «23» вересня 2022 року

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення про організацію дистанційного навчання в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна Національної академії наук України (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII у поточній редакції від 12.05.2022 р.), Постанови Кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (№ 261-2016-п у поточній редакції від 19.04.2019 р.), Наказу МОН «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» (№ 466 у поточній редакції від 16.10.2020 р.), Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» (№64/2022 від 24.02.2022 р.), постанови Президії НАН України «Про організацію роботи установ, організацій та підприємств НАН України в умовах воєнного стану» (№ 77 від 17.03.2022 р.), постанови Президії НАН України «Деякі питання організації роботи працівників суб'єктів господарювання НАН України на період воєнного стану» (№ 227 від 03.05.2022 р.), листа НАН України № 17/624-8 від 02.06.2022 р. та «Положення про організацію освітнього процесу в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна Національної академії наук України», затвердженого Вченою радою Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна Національної академії наук України 19.01.2021 р., протокол № 1.
2. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.
3. Це Положення поширюється на дистанційне навчання в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України (далі – ІБХ НАН України).
4. Метою дистанційного навчання в ІБХ НАН України є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти відповідно до державних стандартів освіти за Освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії за спеціальністю 091 біологія в ІБХ НАН України.
5. Завданням дистанційного навчання є забезпечення здобувачам вищої освіти можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.
6. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:
 - асинхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;

- веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси, - систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін, яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів;
- веб-середовище дистанційного навчання - системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;
- дистанційна форма навчання - форма організації навчального процесу в ІБХ НАН України, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень;
- інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання - технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін, а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;
- психолого-педагогічні технології дистанційного навчання - система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;
- синхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо);
- система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) - програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів;
- система управління дистанційним навчанням - програмне забезпечення, призначене для організації навчального процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу;
- суб'єкти дистанційного навчання - особи, які навчаються (учень, вихованець, студент, слухач), та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо);
- технології дистанційного навчання - комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у навчальних закладах та наукових установах.

РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1. Дистанційне навчання реалізовується шляхом:

- застосування дистанційної форми як окремої форми навчання;
 - використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах.
2. Дистанційна форма навчання в ІБХ НАН України запроваджується наказом директора ІБХ НАН України, після погодження з МОН України та за наявності кадрового і системотехнічного забезпечення, визначеного ІБХ НАН України.
 3. Для організації дистанційного навчання можна створювати у своєму складі групи з дистанційною формою навчання за погодженням з МОН України.
 4. Строк навчання здобуваїв вищої освіти за дистанційною формою встановлюється ІБХ НАН України і має бути не меншим, ніж за денною формою за відповідними спеціальностями.
 5. Кількість здобувачів вищої освіти, що навчаються за дистанційною формою, визначається відповідно до наказу директора ІБХ НАН України в межах ліцензованого обсягу підготовки.
 6. Веб-ресурси, що використовуються у ІБХ НАН України для забезпечення навчального процесу за дистанційною формою навчання, мають проходити процедуру перевірки ІБХ НАН України.
 7. Рішення щодо використання технологій дистанційного навчання у навчальному процесі ІБХ НАН України директором ІБХ НАН України.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

1. Навчальний процес за дистанційною формою навчання здійснюється у таких формах: самостійна робота; навчальні заняття (лекції); практична підготовка; контрольні заходи.
2. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є: лекція, семінар, консультації та інші.
3. Лекція, консультація, семінар проводяться зі слухачами дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану.
4. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі.
5. Практичне заняття, яке передбачає виконання практичних (контрольних) робіт, відбувається дистанційно в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.
6. Лабораторне заняття проводиться очно у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях або дистанційно з використанням відповідних віртуальних тренажерів і лабораторій.

7. Практична підготовка здобувачів вищої освіти, які навчаються за дистанційною формою навчання, проводиться за затвердженою ІБХ НАН України програмою.

8. Контрольні заходи з навчальної дисципліни при здійсненні підготовки фахівців за дистанційною формою навчання включають контроль знань, умінь та навичок, набутих слухачем у процесі навчання у вигляді заліку чи іспиту. Усі контрольні заходи можуть здійснюватися відповідно до рішення ІБХ НАН України дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку за умови забезпечення аутентифікації того, хто навчається, або очно.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО (НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО) ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1. Технології дистанційного навчання можуть використовуватись ІБХ НАН України при проведенні занять через мережу Інтернет під час карантину; вивченні додаткових предметів; навчанні під час хвороби; участі у дистанційних конференціях, конкурсах; отриманні консультацій; у зв'язку з перебуванням аспірантів поза межами ІБХ НАН України через військову агресію Російської Федерації проти України, яка розпочалась 24 лютого 2022 року, тощо.

2. Перелік предметів чи тем навчальних програм, видів навчальних занять, які здійснюються за технологіями дистанційного навчання, визначаються за погодженням із слухачем (аспірантом).

3. Навчання осіб із особливими потребами (у тому числі з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, психічними розладами) передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання при здійсненні всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей здобувачів вищої освіти.

4. При організації навчального процесу за будь-якою формою навчання технології дистанційного навчання можуть використовуватись для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів, а також при здійсненні навчальних занять.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає:
- методичні (теоретичні та практичні) рекомендації щодо розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;

- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;

- змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/навчальної програми підготовки.

2. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц-зв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

- інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання ІБХ НАН України цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації навчального процесу у синхронному та асинхронному режимах;

- програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у тому числі для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами;

3. Веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

✓ методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;

✓ документи планування навчального процесу (навчальні програми, навчально-тематичні плани, розклади занять);

✓ відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;

✓ мультимедійні лекційні матеріали;

✓ термінологічні словники;

✓ практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

✓ віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

✓ віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;

✓ пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;

✓ електронні бібліотеки чи посилання на них;

✓ бібліографії;

✓ дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм;

✓ інші ресурси навчального призначення.

5. Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається ІБХ НАН України залежно від профілю навчальної дисципліни.

6. Для забезпечення дистанційного навчання здобувачів вищої освіти ІБХ НАН України може створювати власні веб-ресурси або використовувати інші веб-ресурси, що підлягають перевірці в ІБХ НАН України.